

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשע"ז 2017-2016

שם הקורס: אי-שוויון בהישגים השכלתיים

מס' קורס: 12910240

שם המרצה: מר עודד מקדוסי

יעדי ההוראה:

מחקרים מראים כי הקשר בין מאפיינים חברתיים והישגים השכלתיים נשאר יציב למדי למרות התרחבות חסרת תקדים של מערכות החינוך בעולם המפותח. קורס זה יתמקד בתיאוריות סוציולוגיות ובמחקר אמפירי המנסים להסביר כיצד הורים והסביבה הקרובה מעצבים הזדמנויות השכלתיות ובכך תורמים לשימורו של אי-שוויון חברתי בתחום החינוך. הקורס יקיף היבטים שונים של אי-שוויון השכלתי ויוקדש בו מקום לדיון בפערים השכלתיים הקשורים למעמד חברתי, אתניות, מגדר ועוד. בחלקו האחרון של הקורס נבחן דרכים שונות בהן מערכות חינוך מנסות להתמודד עם אי-שוויון השכלתי הנעוץ בהבדלים ברקע החברתי ממנו מגיעים התלמידים.

פרשיות לימודים:

- מהו אי-שוויון בהישגים השכלתיים וכיצד הוא נמדד
- פרדיגמות סוציולוגיות עיקריות בחקר אי-השוויון ההשכלתי
- האם התרחבות ההשכלה הביאה לצמצום אי-השוויון?
- הסברים בולטים להעברה הבין-דורית של יתרונות השכלתיים:
  - יכולת כלכלית
  - הון תרבותי והון חברתי
  - בחירה רציונאלית
  - התנגדות
- המקרה המיוחד של אי-שוויון מגדרי
- דוגמאות להתמודדות של מערכת החינוך עם אי-שוויון בהישגים:
  - תקצוב
  - הסללה
  - סטנדרטים

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **	
10% -	נכחות
40% -	דוחות קריאה
50% -	עבודה מסכמת
100% -	סה"כ

X חובה   __ בחירה

רשימה ביבליוגרפית:

כל חומר הקריאה נמצאים באתר הקורס במערכת HighLearn.
רשימה מפורטת הכוללת את נושאי השיעורים וחומר הקריאה לכל שיעור נמצאת גם כן באתר הקורס.

עברית

הרן, ק. ג. 1990. *מגבלות החינוך הבית-ספרי ואפשרויותיו*. הוצאת אקדמון. פרק 2.

לביא, ו. 1997. *הבדלים במשאבים ובהישגים בחינוך הערבי בישראל*. מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות.

פרידלנדר, ד. ואחרים. 2002. *תהליכי שינוי בהישגי השכלה בישראל מאז שנות החמישים: השפעות הדת, המוצא ומאפייני המשפחה*. הוצאת הל"מ"ס. עמ' 1-23.

קלינוב, ר. 2008. *תקצוב דיפרנציאלי כמכשיר להעדפה מתקנת*. תזכיר שהוגש לפי הזמנת המדען הראשי של משרד החינוך.

* יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.

** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.

*** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

Bourdieu, P. "The forms of Capital." Pp. 46-51 in A.H. Halsey et al. (eds.) ***Education: Culture, Economy, and Society***. Oxford: Oxford University Press. 1997.

Buchmann, C., DiPrete T. A. and McDaniel A. 2008. "Gender Inequalities in Education." ***Annual Review of Sociology*** 34:319-37.

Breen, R. and Goldthorpe J. 1997. "Explaining Educational Differentials: Towards a Formal Rational Action Theory." ***Rationality and Society*** 9: 275-305.

Coleman, J. and Hoffer T. 1999. "Schools Families and Communities". Chapter 7 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) ***The Structure of Schooling***. Mountain View CA: Mayfield Publishing Co. 1999

Fordham, S. and Ogbu J. U. 1986. "Black Students' School Success: Coping with the Burden of 'Acting White.'" ***The Urban Review*** 18: 176-206.

Gamoran, A. 2004. "Classroom Organization and Instructional Quality." Pp. 141-155 in M. C. Wang and H. J. Walberg (Eds.), ***Can Unlike Students Learn Together? Grade Retention, Tracking, and Grouping***. Greenwich, CT: Information Age Publishing.

Gou, G. and Mullan Harris, K. 2000. "The Mechanisms Mediating the Effects of Poverty on Children's Intellectual Development." ***Demography*** 37 (4): 431-447.

Lareau, A. "Social Class Differences in Family-School Relationships: The Importance of Cultural Capital". Chapter 26 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) ***The Structure of Schooling***. Mountain View CA: Mayfield Publishing Co. 1999.

Nichols S. L. and Berliner D. C. 2007. ***Collateral Damage: How High-Stakes Testing Corrupts America's Schools***. Cambridge, MA : Harvard Education Press. Excerpt from chapter 1.

Shavit, Y. and Blossfeld H-P. 1993. ***Persistent Inequality: Changing Educational Attainment in Thirteen Countries***. Boulder, Colorado: Westview Press. Pp. 1-23

Ben-Gurion University of the Negev
The Faculty of Humanities and Social Sciences

Syllabus

Department of Education   **2013-14**

Course Name: Educational Inequality

Course Number: 12910240

Lecturer: Dr. Yariv Feniger

Goals:

Research shows that the relation between social origin and educational attainment remains relatively stable in spite of unprecedented expansion of educational systems throughout the world. This course provides an overview of sociological theories and empirical findings that help explain how parents transfer to their offspring educational advantages that sustain educational inequality. The last part of the course will be devoted to the assessment of school policies that aim at reducing educational inequality.

Course Chapters:

- What is educational inequality and how we measure it
- Main sociological paradigms in research on educational inequality
- The expansion of education systems and the persistence of inequality
- How sociologists explain the persistence of educational inequality:
  - Wealth
  - Cultural and social capital
  - Rational choice
  - Resistance
- The special case of gender
- Educational policy and educational inequality:
  - Financing
  - Tracking and detracking
  - Standards

Requirements:

Components of final grade

Participation	10%
Reading reports	40%
Final paper	50%
Total	100%

Bibliography:

Hebrew

הרן, ק. ג. 1990. *מגבלות החינוך הבית-ספרי ואפשרויותיו*. הוצאת אקדמון. פרק 2.

לביא, ו. 1997. *הבדלים במשאבים ובהישגים בחינוך הערבי בישראל*. מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות.

פרידלנדר, ד. ואחרים. 2002. *תהליכי שינוי בהישגי השכלה בישראל מאז שנות החמישים: השפעות הדת, המוצא ומאפייני המשפחה*. הוצאת הל"מ"ס. עמ' 1-23.

קלינוב, ר. 2008. *תקצוב דיפרנציאלי כמכשיר להעדפה מתקנת*. תזכיר שהוגש לפי הזמנת המדען הראשי של משרד החינוך.

English

Bourdieu, P. "The forms of Capital." Pp. 46-51 in A.H. Halsey et al. (eds.) *Education: Culture, Economy, and Society*. Oxford: Oxford University Press. 1997.

Buchmann, C., DiPrete T. A. and McDaniel A. 2008. "Gender Inequalities in Education." *Annual Review of Sociology* 34:319-37.

Breen, R. and Goldthorpe J. 1997. "Explaining Educational Differentials: Towards a Formal Rational Action Theory." *Rationality and Society* 9: 275-305.

Coleman, J. and Hoffer T. 1999. "Schools Families and Communities". Chapter 7 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing Co. 1999

Conley, D. 2001. "Capital for College: Parental Assets and Postsecondary Schooling." *Sociology of Education* 74: 59-72.

Duncan, G. J., Yeung, W. J., Brooks-Gunn, J., & Smith, J. R. 1998. "How Much Does Childhood Poverty Affect the Life Chances of Children?" *American Sociological Review* 63: 406-423.

Fordham, S. and Ogbu J. U. 1986. "Black Students' School Success: Coping with the Burden of 'Acting White.'" *The Urban Review* 18: 176-206.

Gamoran, A. 2004. "Classroom Organization and Instructional Quality." Pp. 141-155 in M. C. Wang and H. J. Walberg (Eds.), *Can Unlike Students Learn Together? Grade Retention, Tracking, and Grouping*. Greenwich, CT: Information Age Publishing.

Lareau, A. "Social Class Differences in Family-School Relationships: The Importance of Cultural Capital". Chapter 26 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing Co. 1999.

Nichols S. L. and Berliner D. C. 2007. *Collateral Damage: How High-Stakes Testing Corrupts America's Schools*. Cambridge, MA : Harvard Education Press. Excerpt from chapter 1.

Shavit, Y. and Blossfeld H-P. 1993. *Persistent Inequality: Changing Educational Attainment in Thirteen Countries*. Boulder, Colorado: Westview Press. Pp. 1-23

Tyson, K., Darity W. and Castellino D. R. 2005. "It's Not 'a Black Thing': Understanding the Burden of Acting White and Other." *American Sociological Review* 70 (4): 582-605.